

संपादकीय..

माती जपली नाही, तर

भारतात शेती हा अजूनही बहुतांश लोकांच्या उपजीविकेचा स्रोत आहे १.७८ दशलक्ष चौरस किलोमीटर क्षेत्रामध्ये पसरलेल्या जगातील दुसऱ्या क्रमांकाच्या कृषी प्रणालीचा आधार आहे. मातीची धूप होण्याची गंभीर समस्या धान्य उत्पादनावरच परिणाम करत नाही, तर हवामान बदलाच्या युगात अनेक समस्यांचे मूळ बनत आहे. त्यात प्रामुख्याने पर्यावरणीय असंतुलनाचा समावेश होतो.

माती किंवा जमिनीच्या वर उपलब्ध असलेले सैल आणि मऊ घटक बियाणे अंकुरित करतात, मुळे फुटात आणि झाडे आणि पिके वाढवतात ही आपल्या पृथ्वीवरील जीवनाची प्रातिनिधिक ओळख आहे. आजच्या युगात, आठ अब्ज लोकांसाठी अन्न उपलब्धता सुनिश्चित करण्यासाठी बिघडत चाललेल्या परिसंस्थेचा समतोल राखणे आवश्यक आहे. हवामान संकट मोठ्या प्रमाणात कमी करण्यासाठी झाडे आणि पिके हा एक मजबूत सक्षमकर्ता आहे; परंतु आज निसर्गाचे अस्तित्व, स्थिर आणि जंगम आणि प्राण्यांसाठी पोषक माती गंभीर धोक्यात आहे. मोठ्या प्रमाणावर मातीची धूप केवळ कृषी उत्पादन आणि अन्न सुरक्षेवर परिणाम करत नाही, तर हवामान बदलाची समस्या अधिक व्यापक आणि जटिल बनवत आहे. मातीचा न्हास, उत्पादन क्षमतेत घट आणि आधुनिक कृषी पद्धतीमुळे या समस्येची व्यासी दिवसेंदिवस नवीन क्षेत्रांमध्ये पसरत आहे. 'नॅशनल ब्यूरो ऑफ सॉर्ईल सर्व्हेन्स' नुसार, भारतातील सुमारे एक तृतीयांश माती म्हणजे सुमारे १२० दशलक्ष हेक्टर मातीची धूप झाली. तिचा एक महत्त्वपूर्ण भाग सागरी क्षारीकरणामुळे प्रभावित झाला आहे. भारतातील बहुतेक राज्ये मातीची धूप होण्यामुळे प्रभावित आहेत. पंजाब, हरियाणा, गुजरात, महाराष्ट्र, आंध्र प्रदेश आणि तेलंगणा सर्वाधिक प्रभावित झाले आहेत. मोठ्या प्रमाणावर मातीची धूप होत असूनही, तंत्रज्ञानावर आधारित शेतीमुळे अन्न उत्पादनात वाढ झाली आहे. भारत आता कृषी उत्पादनाचा दुसरा सर्वात मोठा उत्पादक देश आहे. अन्नधान्य उत्पादनात स्वयंपूर्ण आहे; परंतु कुपोषण ही अजूनही एक गंभीर समस्या आहे. पुराच्या वेळी मोठ्या प्रमाणावर मातीची धूप आणि बांधकामासाठी मोठ्या प्रमाणात जमिनीचा वापर, रासायनिक खतांच्या मोठ्या प्रमाणावर वापरामुळे क्षारता जमा होणे, वाढती आंलता आणि पाणी साचणे इत्यादींमुळे शेतीयोग्य जमिनीचा मोठा भाग नापीक होत आहे; परंतु मातीची अशीच झीज होत राहिल्यास, येत्या काही वर्षांमध्ये अन्न आयात करावे लागेल.

जगातील केवळ २.४ टक्के भूभाग असलेला भारत जगाच्या १८ टक्के लोकसंख्येला अन्न पुरवतो. अनियंत्रित शेती व्यतिरिक्त, मातीची धूप होण्याची प्रमुख कारणे म्हणजे मोठ्या प्रमाणावर शहरीक रण आणि औद्योगिकीकरणाच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी जमिनीच्या वापरात होणारा व्यापक बदल. त्यात अविवेकी जंगलतोडदेखील समाविष्ट आहे. यासोबतच जनावरांच्या संख्येच्या बाबतीतही भारत हा सर्वात मोठा देश आहे. जनावरे चरताना जमिनीच्या वरच्या वनस्पती थराचा न्हास होतो. वनस्पती काढून टाकल्यामुळे मातीचा वरचा थर कमकुवत होतो आणि पाऊस तसेच वाच्यामुळे मातीची धूप होते. भारत हा लोकसंख्येच्या दृष्टीने जगातील सर्वात मोठा देश आहे आणि दीड अब्ज लोकांच्या पोटापाण्यासाठी लागणारे धान्य उत्पादन करण्यासाठी कृषी व्यवस्थेवर सतत दबाव असतो. या सर्वांचा परिणाम संपूर्ण कृषी व्यवस्थेच्या मुळाशी असलेल्या मातीवर होतो. सध्या शेतीमध्ये १४ टक्के रासायनिक खतांचा वापर केला जातो. रासायनिक कीटकनाशके आणि खतांच्या अतिवापारानेही शेतात आणि पिकांना विषबाधा झाली. भारत हा कीटकनाशकांचा सर्वात मोठा उत्पादक आणि वापरकर्तादेखील आहे. हरितक्रांतीच्या काळात आपले अन्नधान्य उत्पादन ५० दशलक्ष टनांवरून ३०० दशलक्ष टनांपर्यंत वाढले; परंतु हे यश सुपीक मातीची किंमत मोजून मिळालेले दिसते. अशा परिस्थितीत, जलद मातीचा नाश भारताच्या वाढत्या लोकसंख्येसाठी अन्नसुरक्षेचे गंभीर संकट निर्माण करू शकते. मातीची धूप झाल्यामुळे जमिनीची उत्पादकता कमी होतेच; पण नैसर्गिकरीत्या जमिनीत असलेल्या कार्बनचे प्रमाण कमी झाल्यामुळे पाणी शोषून घेण्याची आणि धरून ठेवण्याची क्षमताही मोठ्या प्रमाणात कमी होते. परिणामी, पाऊस आणि इतर स्रोतांमधून पाण्याचे पुनर्भरणदेखील लक्षणीय प्रमाणात कमी होते. त्यामुळे भारतातील भूजल पातळी मोठ्या प्रमाणात कमी होते.

कृषी-आधारित अर्थव्यवस्था भारताचे जागतिक आर्थिक चढ-उतारांपासून संरक्षण करते, म्हणूनच गेल्या काही दशकांमध्ये आलेल्या मोठ्या जागतिक मंदीच्या काळातही भारतीय अर्थव्यवस्थेवर फारसा परिणाम न होता वेगाने वाढ होत राहिली. एकूणच, असे म्हणता येईल की मातीची धूप 'डोमिनो इफेक्ट' आहे. त्यामुळे नैसर्गिक, सामाजिक आणि आर्थिक प्रक्रियांवर नकारात्मक परिणाम होतो. हे स्पष्ट आहे की आजच्या काळात माती हे सर्वात महत्त्वाचे संसाधन आहे. भारतासारख्या देशासाठी ती केवळ पोट भरण्यासाठी आवश्यक नाही, तर संपूर्ण अर्थव्यवस्थेचा आधार आहे. अशा परिस्थितीत, नैसर्गिक पद्धतीने जमिनीची सुपीकता परत आणण्याची गरज आहे. त्यासाठी आपल्याला मातीचे भौतिक, रासायनिक आणि जैविक आरोग्य पुनर्संचयित करावे लागेल. सध्या, वापरल्या जात असलेल्या एकूण खतांपैकी फक्त सहा टक्के ही सेंद्रिय स्रोतांची खते आहेत. त्यामुळे रासायनिक खतांवरील अवलंबित्व कमी करून सेंद्रिय खतांवर आधारित शेतीला प्रोत्साहन देण्याची गरज आहे; मात्र यामध्ये धान्य उत्पादनात घट होण्याची शक्यता आहे. भारत हा केवळ कृषीप्रधान देश नाही, तर समृद्ध निसर्ग-केंद्रित कृषी परंपरादेखील आहे. ती मातीची क्षमता, हवामान, पाण्याची उपलब्धता यांच्या सुसंवादावर आधारित आहे. ती पुनरुज्जीवित झाल्यास माती, पाणी आणि हवेची गुणवत्ता पुन्हा रुळावर आणली जाऊ शकते; पण त्यासाठी माती, पाणी आणि सार्वजनिक आरोग्य केंद्रस्थानी ठेवून आणि शेतकऱ्यांना विश्वासात घेऊन धोरणे आखावी लागतील. त्यासाठी वैज्ञानिक विचारांची, तंत्रज्ञानाचा योग्य वापर करण्याची आणि प्रबळ राजकीय इच्छाशक्तीची गरज आहे. गेल्या काही दशकांमध्ये, सरकारी पातळीवर केलेले प्रयत्न हे केवळ कृषी उत्पादन आणि त्याच्या आर्थिक पैलूंवरच राहिले आहेत. मातीचे आरोग्य हा शेतकऱ्यांच्या अजेंड्यावरचा विषय दिसत नाही, हे अलीकडच्या काही शेतकरी आंदोलनांच्या मागणीवरून समजू शकते. मातीची स्थिती बिघडण्याच्या जटिल समस्येवर कोणताही सोपा उपाय नाही आणि माती आणि पाण्याची समस्या आमच्या शेतातून भोजन थाळीपर्यंत पोहोचली आहे. अशा परिस्थितीत या भीषण समस्येची दखल घेऊन शासन, समाज आणि वैयक्तिक पातळीवर प्रयत्न करण्याशिवाय पर्याय उरलेला नाही.

खाघपदार्थ आँनलाईन खरेदीची रिटर्न पालिसी तपासा

हल्ली सर्वांचे ऑनलाईन खरेदीचे प्रमाण खूपच वाढले आहे. त्यात बहुत करून कपडे, इलेक्ट्रॉनिक्स व घरगुर्त उत्पादने आणि खाद्यपदार्थ या वस्तू खूपच प्रमाणात खरेदी केल्या जातात. कपडे आणि इतर उत्पादने खेरेदी करताना त्याचे माप, त्याचा रंग किंवा त्याची वैशिष्ट्यां आपल्याला योग्य वाटली नाहीत किंवा आवडली नाहीत तर आपण ती वस्तू परत करण्याची सोय आहे का हे विकत घेण्यापूर्वी अगदी आवर्जून बघतो. खाद्यपदार्थ खरेदी करताना कदाचित ही रिटर्न पॉलिसी नीव बघितली जात नसावी. पण हीच आपली चूक नंतर महागात पढू शकते. कारण आपण ठरावीक खाद्यपदार्थ आपल्याला हव्या त्या ब्रॅंडचा आणि योग्य त्या मात्रेच खरेदी करतो.

मुंबईत राहणाऱ्या एका महिलेकडून असे दुर्लक्ष झाले तिने न्यूट्रिशन फ्रेश एनर्जी ड्रिंक मिक्स लिंबू फ्लॅवरचे १३ डबे एका ई-कॉर्मस माध्यमातून आँकटोबर २०२३ मध्ये खरेदी केले. त्याची किंमत हाती ४६४१ रुपये. हे डबे त्याच महिन्यात या महिलेला घरपोच मिळाले जेव्हा ते डबे तिने उघडले तेव्हा तिच्या लक्षात आले की या शक्तिवर्धक पेयाचा रंग आणि पोत नेहमी सारखा नाही. शिवाय त्या डब्बावरील लेबलवर क्यूआर कोड सुद्धा छापलेला नाही. या सर्व गोष्टी पाहिल्यावर तिले हे उत्पादन बनावट व नकली वाटले आणि त्यामुळे ते तिने ई-कॉर्मस कंपनीला परत करण्याचा निर्णय घेतला. पण त्या ई-कॉर्मस कंपनीने तिची विनंती रद्दवाढल ठरवली, कारण एकदा विकलेले उत्पादन परत न घेण्याची त्यांची पॉलिसी होती. (छे शीर्षीप श्रिळळू) त्यानंतर तिने या कंपनीच्या ग्राहक सेवा देणाऱ्या नंबरवर हा बनावट खाद्यपदार्थ परत करण्याबद्दल बेरचेवळ तक्रार केली, पण तिला तिच्या तक्रारीचे समाधान कारव उत्तर मिळाले नाही आणि पेय परतही करता आले नाही.

शेवटी तिने मुंबईतील ग्राहक न्यायालयात उत्पादक आणि ई-कॉर्मस माध्यम विक्रेता या दोघांच्याही विरुद्ध निकृष्ट दर्जाचे उत्पादन परत न घेतल्याबद्दल खटला दाखल केला. तेव्हा तक्रारदार महिलेने असा युक्तिवाद केल की, तिला मिळालेले उत्पादन निकृष्ट दर्जाचे होते आणि ते परत न घेणे म्हणजे ही त्यांची अनुचित व्यापार पद्धत आहे. केसच्या सुनावणीच्या वेळी आपले म्हणणे

मांडताना पुरावा म्हणून तक्रारदार महिलेने त्या शक्तिवर्धक पेयाचे फोटो आणि ते उत्पादन परत घेण्यास नकार देणारे त्या कंपनीचे लेखी संदेश मुंबईतील जिल्हा ग्राहक आयोगापुढे सादर केले आणि ५० लाखांची नुकसानभरपाई मागितली. ऑनलाइन शॉर्पिंग फसवणूक, ई-कॉर्मस प्लॅटफॉर्मद्वारे होणारी फसवणूक, डिजिटल पेमेंट फसवणूक यापासून ग्राहकांना संरक्षण देण्यासाठी ग्राहक संरक्षण कायदा-१९८६ ची जागा ग्राहक संरक्षण कायदा २०१९ ने घेतली आहे.

ग्राहकांचे संरक्षण करण्यासाठी या कायद्यान्वये ई-कॉर्मस नियम तयार केले आहेत. यामध्ये 'उत्पादन दायित्व' हे महत्त्वाचे प्रावधान आहे. या तक्रारीचा अभ्यास करताना आयोगाने निष्कर्ष काढला की, कोणतीही ई कॉर्मस कंपनी तिच्या माध्यमातून विकल्या जाणाऱ्या उत्पादनाच्या दर्जासाठी ती जबाबदार आहे. तसेच ही कंपनी आणि विक्रेता सेवेतील कमतरता आणि अनुचित व्यापारी प्रथा या दोन्ही गोष्टी केल्यामुळे दोषी आहेत. त्यामुळे तक्रारदार महिलेला ४६४९ रुपये, अँकटोबर २०२३ पासून ९% व्याजासहित देण्याचे ग्राहक न्यायालयाने दोघांनीही आदेश दिले. शिवाय या खटल्याचा खर्च म्हणून रुपये १० हजार देणे बंधनकारक केले. पण ५० लाख रुपयांचा नुकसानभरपाई मिळण्याचा

तिचा दावा मात्र मान्य केला गेला नाही, कारण त्या पेयात आरोग्यासाठी हानिकारक घटक पदार्थ आहेत हे तक्रारदार महिला सिद्ध करू शकली नाही. आपण ई कॉर्मस कंपनीच्या माध्यमातून खेरेदी करतो तेव्हा, कपडे किंवा वस्तू घेताना त्या परत करण्यासाठी किती दिवस आहेत किंवा त्याची पद्धत काय आहे हे आवर्जून तपासतो. पण वरील उदाहरणावरून आता या माध्यमातून खाद्यपदार्थ विकत घेतानासुद्धा त्याची रिटर्न पॉलिसी नीट पाहायला हवी. त्यांच्या सर्व अटी आणि शर्ती (दर्शी उपवर्णीलेपी) नीट समजून घेऊन खेरेदी करायला हवी.

समजा काही कारणाने ग्राहकांची फसवणूक झालीच तर जागरूक ग्राहक बनून ई कॉर्मस कंपनी किंवा प्रत्यक्ष विक्रेता असेल तरी आपल्या योग्य उत्पादन मिळण्याच्या हक्कसाठी ग्राहक न्यायालयात दाद मागितली पाहिजे. जिल्हा, राज्य किंवा राष्ट्रीय ग्राहक आयोगाकडे खटला लढवताना ग्राहक आपली बाजू स्वतः मांडू शकतो. त्यासाठी वकिलाची आवश्यकता नसते. मुंबई ग्राहक पंचायतीतर्फे ग्राहकांच्या कोणत्याही प्रकारच्या तक्रारीसाठी तक्रार मार्गदर्शन केंद्रे विनामूल्य चालवली जातात. इथे ग्राहकांना त्यांची तक्रार सोडवण्यासाठी सर्व प्रकारची माहिती देऊन सक्षम केले जाते. तसेच त्रस्त ग्राहक मध्यस्थीमार्फत तक्रारी सोडवण्यासाठी संस्थेच्याच 'समेट'चा उपयोग करू शकतात.

क्रीडा महोत्सवाचा काळ

महाराष्ट्र राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक
विभाग व विविध पदवी अभ्यासक्रम असो, दरवर्ष
डिसेंबर महिन्यामध्ये आपल्या शाळेतील विद्यार्थ्यांसाठी
क्रीडा महोत्सवाचे आयोजन केले जाते. यासाठी शालेतील
क्रीडा समिती स्थापन करण्यात येते. त्याला अनुसरूप
शाळेतील मुलांची पटसंख्या लक्षात घेऊन गट तयार
केले जातात. त्यानंतर त्या गटांना नावे व त्या गटांचे
गट प्रमुख निवडला जातो. गटांच्या गट प्रमुखांची निवड
झाल्यानंतर प्रत्येक गटाचे गट प्रमुख इतर विद्यार्थ्यांच्या
आपल्या गटात निवड करतात. काही वेळा विद्यार्थ्यांच्या
नावाच्या चिठ्या तयार करून एका बॉक्समध्ये ठेवल्या
जातात. त्यानंतर गट प्रमुख एक चिठ्यी उचलतो. त्या
चिठ्यीत ज्याचे नाव असेल तो त्या गटात. काही वेळा
एकमेकांच्या सहमताने गटात विद्यार्थी घेतले जातात
काही ठिकाणी दहावी आणि बारावीच्या विद्यार्थ्यांच्या
बोर्डांची परीक्षा लक्षात घेऊन शालेय स्पर्धामध्ये
विद्यार्थ्यांना इजा होऊ नये म्हणून सहभागी करून घेणे
नाहीत. मात्र असे न करता सर्व विद्यार्थ्यांना अशा खेळात
सहभागी करून घेतले पाहिजे. मागील वर्षी छत्रपती
संभाजीनगर येथील तनिषा बोरामणीकर हिने बुद्धिवृत्त
खेळात राष्ट्रीय स्तरावर केलेल्या कामगिरीमुळे इयत्ता
१२ वीमध्ये (वाणिज्य विभाग) १०० टक्के गुण मिळवले
तिला ६०० गुणांपैकी ५८२ गुण मिळाले होते. मात्र
तिला १८ क्रीडा गुण दिल्याने तनिषा हिला बारावीमध्ये
१०० टक्के गुण मिळाले. तेव्हा विद्यार्थ्यांनी खेळाकाळ
दुर्लक्ष करू नये. मला पण बी. एड. प्रवेशाच्या वेळ
क्रीडा गणामुळे ३ टक्के गुण बाढले होते

क्रांडा गुणमुळे ३ टक्के गुण वाढल हात. शालेय किंवा महाविद्यालयीन क्रीडा महोत्सवामध्ये सांघिक व मैदानी खेळ असतात. सांघिक खेळामध्ये कबड्डी, खो-खो, क्रिकेट, हॉलीबॉल, बास्केटबॉल हॉकी, लंगडी तर मैदानी खेळात १००, २०० व ४०० मी धावणे, उंच उडी, लांब उडी, भाला फेक, थाळ फेक, गोळा फेक इत्यादीचा समावेश असतो. हा क्रीडा महोत्सव तीन ते पाच दिवस चालतो. विशेष म्हणजे या खेळांसाठी पंच म्हणून माजी विद्यार्थी किंवा आपल्या परिसरात बीपीएड महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांना निमंत्रित केले जाते. यात ज्या गटाला अधिक गुण मिळतात त्या गटाला वार्षिक बक्षीस वितरण समारंभामध्ये स्मृतिचिन्ह व प्रमाणपत्र देऊन प्रमुख पाहण्यांच्या हस्ते गौरव केला जातो, तर वैयक्तिक खेळामध्ये ज्या खेळांदूचे अधिवक्तु गुण होतात त्याला त्या वर्षाचा 'चॅम्पियन' म्हणून त्याच्या खास सन्मान करण्यात येतो. त्याचरप्रमाणे शाळेच्या स्मरणिकेत त्याचा फोटो सुद्धा छापला जातो. यामुद नवीन विद्यार्थ्यांना एक प्रेरणा मिळते. तसेच ज्यांना विद्यार्थ्यांचा फोटो छापून आल्यावर त्यांचा एक प्रकार उत्साह वाढत असतो. आपण तालुका अथवा जिल्हा स्तरावर खेळात भाग घेऊ शकलो नाही. मात्र शालेय स्तरावर आपण चांगली कामगिरी केली याचे सुद्धा त्यांना समाधान वाढते. अशा खेळातून प्रोत्साहन मिळाल्यामुळे अभ्यासाकडे अधिक लक्ष देऊन चांगले गुण संपादन करतात. शालेय खेळामुळे विद्यार्थ्यांच्या जीवनाला अभ्यासाला चांगली गती मिळते. तेब्बा विद्यार्थ्यांच्या

जीवनात खेळाला अनन्यसाधारण महत्व आहे. महत्व बाब म्हणजे सध्या काही शाळांना मैदान नसल्याम काही ठरावीक विद्यार्थ्यांना गाडीने घेऊन भाड्च घेतलेल्या मैदानावर स्पर्धा आयोजित करतात. त्यामुळे इच्छा असून सुद्धा सरावाचे कारण पुढे करून अस्पर्धामध्ये विद्यार्थी सहभागी होणे टाळतात. सध्याच्या परिस्थितीत विशेषत: शहरात बंदिस्त शिक्षण चालते. शाळेत एकदा मुले गेली की बाहेरून गेट कुलूप लावून घेतले जाते. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना मोकळेवाटत नाही. याचा परिणाम आवड असून सुद्धा अशा महोत्सवात भाग घेत नाहीत. यासाठी शाळेस्थापना करीत असताना त्या शाळेचे स्वतःचे मैदान असले पाहिजे. अन्यथा शासन मान्यता देण्यात नये. आज अनेक नवीन शाळांना स्वतंत्र मैदान नसल्याम खेळाची आवड असून सुद्धा खेळामध्ये विद्यार्थ्यांना होता येत नाही. शेवटी सराव महत्वाचा असले जर नियमित खेळाचा सराव नसेल तर एक दिले खेळल्यावर दुसऱ्या दिवशी काय होते याची कल्पना विद्यार्थ्यांना असते. त्यामुळे खेळामध्ये असे अनेक विद्यार्थी सहभागी होत नाहीत. तेव्हा विद्यार्थ्यांना अभ्यासाबोर त्यांच्या क्रीडा गुणांना वाव मिळण्यासाठी

प्रत्येक शाळेच्या मालकीचे मैदान असावे. जर शाळेचे मैदान असेल तरच उत्कृष्ट व शिस्तबद्ध खेळाडू निर्माण होऊ शकतात. याचा परिणाम आपला देश ऑलिम्पिक पदकांमध्ये आपण मागे आहोत. तेव्हा डिसेंबर महिना हा क्रीडा महोत्सवाचा काळ असला तरी त्यातील विविध खेळांत विशेष प्रावीण्य विद्यार्थ्यांनी मिळविले असेल तर त्याच्या क्रीडा गुणांना वाब मिळण्यासाठी शाळा व्यवस्थापकांनी पुढाकार घ्यावा. त्याचबरोबर त्या विद्यार्थ्यांचे अभ्यासाकडे दुर्लक्ष होणार नाही याकडे अधिक लक्ष घ्यावे. तसेच क्रीडा प्रबोधिनीमध्ये प्रवेश मिळवून घ्यावा. यासाठी ८ ते १४ वयोगटातील मुलांची निवड करतात.

राज्यातील क्रीडा प्रबोधिनीचे प्रमुख उद्दिष्ट आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे खेळाडू तयार करणे होय. राज्यात महाराष्ट्र शासनाच्या वर्तीने क्रीडा प्रबोधिनीची स्थापना ३१ जानेवारी १९९६ रोजी करण्यात आली असून राज्यात ११ ठिकाणी क्रीडा प्रबोधिनी सुरु करण्यात आलेल्या आहेत. त्याप्रमाणे मुलांच्या पालकांनी चौकशी करून क्रीडा प्रबोधिनीचा लाभ घ्यावा. असे असले तरी विद्यार्थ्यांना शालेय स्तरावरील क्रीडा महोत्सवामध्ये आपले क्रीडा कौशल्य दाखवावे लागेल.

खरेदी केंद्र बंद ; जिल्हात लाख्यो टन सोयाबीन खरेदीविना

परलो । प्रातिनदी
 केंद्र सरकारने दिलेला खरेदी कोटा पूर्ण झालेला
 नसताना एकूण बीड जिल्ह्यातील नाफेडकडील ४४
 हजार ७४४ या नोंदणी केलेल्या शेतकऱ्यांपैकी फक्त
 २० हजार १६९ एवढ्याच शेतकऱ्यांचा माल खरेदी
 केलेला आहे. म्हणजे ५०% सुद्धा शेतकऱ्यांचा माल
 खरेदी न करता देखील तारखांचे दाखले देऊन
 शासकीय खरेदी केंद्र बंद करण्यात आले
 आहेत. सोयाबीन हमीभावाने पूर्ण खरेदी सरकारने करावी
 यासाठी पुन्हा रस्त्यावर उतरून लढाई करावी लागणारी
 आहे अशी खंत किसान सभेचे जिल्हाध्यक्ष
 कॉ. एड. अजय बुरांडे यांनी व्यक्त केली आहे.
 सत्रेत आलेल्या महायुतीच्या सरकारने निवडणुकीत
 सोयाबीनला ६ हजार रुपयांचा हमीभाव असे आधासन
 दिले होते. त्यानंतर राज्यसरकारने प्रतिक्रिटल ६, १४५८
 रु हमीभाव शिफारस केलेली असताना

कद्रसरकारकडून ४,९२ रु हमीभाव जाहार कला होता परंतु शासकीय खेरेदी केंद्रावर शेतमाल विकलेल्या शेतकऱ्यांना सुद्धा हमाली-काढता-बारदाना या नावाखाली प्रतिक्रिट्टल १५० ते २०० रुपयाला शेतकऱ्यांचा खिसा मारून, जाहीर केलेला हमीभाव सुद्धा न देण्याचे पाप या सरकारने केले असून आणि आता तर थेट शासकीय खेरेदी केंद्र बंद तारखेचा दाखला देत बंद करण्यात आली आहेत. काळ पर्यंत रस्त्याच्या रांगेत उभ्या असलेल्या सोयाबीनचा हमीभावानुसार ४,९२ प्रतिक्रिट्टल असलेला भाव आता खाजगी व्यापाऱ्याकडे ३,८०० रु सुद्धा मुश्किलीने विकावा लागत आहे. अन्यथा वर्षभर सोयाबीन घरात सांभाळावी लागेल. अशाप्रकारे शेतकऱ्यांना चिमटीत पकडून आत्मनिर्भरतेची दवंडी सरकार वाजवत आहे. भारातमध्ये तेलबिंबांची गरज खूप मोठी आहे. देशातील वाढती लोकसंख्या आणि लोकांच्या बदलत्या

आहारामुळे तेलबियाच्या मागणीत वाढ झाला आहे. देशात दरवर्षी सुमारे ३५० लाख टन तेलबियाची आवश्यकता असते.भारतातील तेलबियांचे उत्पादन गरजेपेक्षा कमी असल्याने, मोठ्या प्रमाणात तेलबियांची आयात करावी लागते. आपली आयात गुणवत्ता ६०% ते ६५% इतकी आहे.तेलबियांच्या आयातीमुळे दरवर्षी सुमारे ७० ते ८० हजार कोटी रुपये तेलबियांच्या आयातीवर खर्च होतात.हे अवलंबित्व कमी करण्यासाठी आत्मनिर्भरतेचे पोकळ प्लॉन बनवले जातात, पण योग्य अंमलबाजावणी होताना दिसत नाही. त्यामुळे वेळोवेळी आयात वाढत जात असताना आपल्याच देशातील शेतकऱ्यांचा माल तारखांच्या आकडेवारीवरून खरेदी करण्याचे थांबवणे म्हणजे आरोपीला न्यायालयाने तारखाच्या कचाट्यात अडकाव त्याच्रप्रमाणे हे सरकार सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांशी वागत आहे.त्यामुळे सोयाबीन पिकवणे गुन्हा आहे कि काय असे भासू

लागल आहे.
वेळोवेळी, या प्रश्नांची उकल करून निवेदन- चर्चा करून देखील जर सरकार त्याच चालीवर राहणार असेल तर शेतकरी भावा-बहिणींनो कायदे आणि धोरण ठरवणाऱ्या, खुर्च्या आपल्याशी सावत्र वागत असतील तर आता आपल्याला रस्त्यावर यावं लागेल. आणि आपण पिकवलेल्या माल हमीभावानेच खरेदी करण्यासाठी या सरकाराला भाग पाडावे लागेल.हा एकच मार्ग सरकारने आपल्यासमोर ठेवला आहे. आज सोयाबीन उत्पादक शेतकरी जात्यात आहे परंतु इतर सगळे शेतकरी सुपात आहेत हीच वेळ उद्या कापूस हरभारा तूर या सर्वच शेतकऱ्यांवर येऊ नये म्हणून या सरकारची कोंडी करण्यासाठी सर्व शेतकरी, शेतकरीपुंजांनो कंबर कसून लढण्यासाठी सज्ज व्हा असे आवाहन अखिल भारतीय किसान सभा बीड जिल्हा कमिटी करत आहे.

अवैध दारू विरोधी कारवाईत कर्मचाऱ्याचा
मृत्यूः कुटुंबाला साडेसात लाख नुकसान भरपाई

उत्पादन शुल्क मंत्री अजित पवारांची माहिती

मुंबई (वृत्तसंस्था) - अवैध दारू विरोधी कारवाईत मृत्युमुखी पडलेल्या नाशिक येथील राज्य उत्पादन शुल्क कार्यालयातील जवान तथा वाहन चालक कैलास गेणू कसबे यांच्या कुटुंबीयांना शासनाकडून विशेष बाब म्हणून साडेसात लाख रुपयांची नुकसान भरपाई मंजूर करण्यात आली आहे. तसेच भविष्यात अशा प्रकरणांमध्ये सन्त्वर मदत होण्याच्या दृष्टीने गृह विभागाच्या धर्तीवर राज्य उत्पादन शुल्क विभागाचे कायमस्वरूपी धोरण तात्काळ करण्याचे निर्देशी हेण्यात आले आहेत, अशी माहिती उपमुख्यमंत्री आणि राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री अजित पवार यांनी दिली. नाशिक राज्य उत्पादन शुल्क

विभाग भरारी पथक क्रमांक १ मधील
अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रात
अवैधपणे मद्यविक्री करणाऱ्या ढाव्यावर
७ जुलै २०२४ रोजी रात्री कारावाई केली
होती. अवैध मद्यविक्री
करणाऱ्या आरोपींच्या
वाहनाचा पाठलाग करीत
असताना राज्य उत्पादन शुल्क
नाशिक यांच्या भरारी
पथकाच्या वाहनाला
आरोपींच्या वाहनाने धडक
दिली व त्यामध्ये जवान तथा
वाहनचालक कैलास गेणू
क सबे यांचा मृत्यु झाला
होता.उपमुख्यमंत्री तथा राज्य उत्पादन
शुल्क मंत्री अजित पवार यांनी या
खात्याचा कार्यभार घेताच या प्रकरणात

क सबे यांचा मृत्यु झाला
होता. उपमुख्यमंत्री तथा राज्य उत्पादन
शुल्क मंत्री अजित पवार यांनी या
खात्याचा कांधीभार घेताच या प्रकरणात

वैयक्तिक लक्ष घातले. त्यांनी केलेल्या पाठपुराव्यामुळे सन २०१४ मध्ये गृह विभागाने केलेल्या मदतीच्या धर्तीवर (पोलिस दलातील कर्मचाऱ्यांना अनुज्ञेय ठरल्याप्रमाणे साडेसात लाख रुपये) राज्य उत्पादन शुल्क विभागातील दिवंगत जवान कैलास कसबे यांच्या वारसांना विशेष बाब म्हणून ७.५० लाख नुकसान भरपाई मंजूर केली आहे. दरम्यान, संबंधित मृत्युमुखी पडलेल्या कुटुंबाला विभागाकडून मदत देऊ, अशी घोषणा तत्कालीन उत्पादन शुल्क मंत्री शंभुराजे देसाई यांनी केली होती. तसेच, आमची जी मोहीम सुरु आहे ती अशीच सुरु राहील. कर्तव्य बजावत असताना कर्मचाऱ्याचा जीव घेणे योग्य नाही. यावर कठोर कारवाई केली जाणार असल्याचेही त्यांनी म्हटले होते.

संजय राऊतांना जादूटोण्यातील जास्त अनुभव त्यांच्या आरोपांवर बोलण्याची मला आवश्यकता नाही—उपमुख्यमंत्री शिंदे

युझे (वृत्तराजा) नुजिकीचा दम्पत्र नाही. पराही हे अद्यापही मुख्यमंत्र्यांचे अधिकृत निवासस्थान असलेल्या वर्षा बंगल्यात राहायला न गेल्यामुळे ठाकेरे गटाचे खासदार संजय राऊत यांच्याकडून टीका केली जात आहे. वर्षा बंगल्याच्या परिसरामध्ये जादूटोणा केल्याचा आरोप त्यांनी केला होता. या आरोपावर उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी केवळ एका वाक्यात प्रतिक्रिया दिली. संजय राऊत यांना त्याच्यातला जास्त अनुभव आहे, याबाबत त्यांनाच विचारा, असा टोला एकनाथ शिंदे यांनी संजय राऊत यांना लगावला. मुंबई महानगरपालिकेचा अर्थसंकल्प आज जाहीर करण्यात आला. या अर्थसंकल्पाबाबत उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे यांनी आज माध्यमांशी संवाद साधून प्रतिक्रिया दिली. यावेळी त्यांना संजय राऊत यांनी केलेल्या आरोपांवर

या वरोत्तमां उत्तमां, याना राजेण राजुत्तमां
आरोपावर बोलण्याची मला आवश्यकता नाही,
शी प्रतिक्रिया देत जास्तीचे बोलणे टाळले.
जय राऊत यांच्या आरोपांवर बोलण्याची मला
वश्यकता वाटत नाही. संजय राऊत याना
जादूटोण्यातील खूप जास्त अनुभव आहे.
त्यामुळे वर्षा बंगल्याबाबत खेरे काय
आणि खोटे काय हे त्यानाच विचारा,
असे एकनाथ शिंदे म्हणाले. महाराष्ट्रात
युसीसी लागू होणार का? असा प्रश्न
विचारला असता, मुख्यमंत्री देवेंद्र
फडणवीस, अजित पवार आम्ही सर्व
जण याव बसून चर्चा करू. त्यानंतर
यंथ घेऊन असे एकनाथ शिंदे यांनी
गिठले. मुंबई महापालिकेच्या ठेवी महायुक्तीकडून
डल्या जात आहेत, असा आरोप सातत्याने
करे गटाकडून होत आहे. यावरून एकनाथ
देव यांनी विरोधकांवर निशाणा साधला आहे.

शिर्डीतील साईं संस्थानचा मोठा निण्यः कर्मचाऱ्याच्या कामाची वेळ बदलली; दुहेरी हत्याकांडानंतर वेळात बदल

संस्थानच्या कर्मचाऱ्यांची हत्या झाल्यानंतर आता संस्थानच्या वतीने काही महत्त्वाचे बदल करण्यात आले आहेत. त्यानुसार कर्मचाऱ्यांच्या कामाची वेळ बदलण्यात आली आहे. कर्मचाऱ्यांना सकाळी चार ऐवजी आता सकाळी सहा वाजता कामावर यावे लागणार आहे. त्याचबरोबर या हत्याकांडात मयत झालेल्या कर्मचाऱ्यांना विमा पॉलिसीच्या सर्व सुविधा मिळवून देण्यासाठी साई संस्थानच्या वतीने प्रयत्न केले जाणार असल्याचे सांगण्यात आले आहे. संस्थानच्या वतीने घेण्यात आलेल्या वेळापत्रक बाबतच्या या निर्णयाची अंमलबजावणी ही आजपासूनच होणार आहे.

चाकूने भोसकून निर्घणपणे हत्या करण्यात आली होती. सोमवारी पहाटे दोन वेगवेगळ्या ठिकाणी या घटना घडल्या. या घटनेत अन्य एक तरुण गंभीर जखमी झाला आहे. या हत्याकांडामुळे शिर्डी चांगलीच हादरली होती. या सदर्भात साई संस्थानच्या वतीने घेण्यात आलेला हा निर्णय महत्वाचा मानला जात आहे. सुभाष सुहेबराव घोडे व नितीन कृष्णा शेजुळ अशी मृत कर्मचाऱ्यांची नावे आहेत. तर कृष्णा देहरकर असे गंभीर जखमी तरुणाचे नाव आहे. कृष्णावर स्थानिक रुग्णालयात उपचार सुरु आहेत. मृत कर्मचारी व जखमी तरुण सोमवारी पहाटे साई संस्थानच्या आपल्या नोकरीवर येत होते.

प्राणघातक हळ्ळा केला. त्यात सुभाष व नितीन हे दोघेही जागीच ठार झाले. या दोघांवर तासाभाराच्या अंतराने हळ्ळा करण्यात आला. हा हळ्ळा कशामुळे झाला? हे स्पष्ट झाले नाही. पण या घटनेमुळे अवधी शिर्डी हादरली आहे. या घटनेची माहिती मिळताच स्थानिकांनी घटनास्थळी धाव घेतली. त्यांनी पोलिसांना त्याची माहिती कळवली. पण पोलिसांनी तासभर विलंबाने घटनास्थळ गाठल्यामुळे संताप व्यक्त केला जात आहे. इथे कुणीही कुणासाठी लगबगीने येत नाही, असा आरोप मृत तरुणाच्या कुटुंबीयांनी केला. या हत्येला अपघाताचे स्वरूप देण्यात येत असल्याचा आरोपही या प्रकरणी केला जात आहे. मृत

चौकात राहत होते. त्यांच्यावर घरापासून
काही अंतरावरच हळ्या करण्यात आला.
तर नितीन शेजुळ व कृष्णा देहरकर
यांच्यावर श्रीकृष्ण नगर भागात हळ्या
झाला. मोफत अन्नछत्रामुळे शिर्डीत गुन्हेगारी
वाढत आहे. सोमवारी पहाटेची घटना
अत्यंत दुर्दैवी आहे. खरे तर अशी घटना
आधी कधी घडलेली नाही. मोफत
अन्नछत्र, मोफत शिर्डी करून ठेवलीय.
त्यामुळे गुन्हेगारी वाढली आहे. आम्ही जे
बोललो होतो ते कोणत्या उद्देश्याने बोललो
होतो ते महाराष्ट्राला कळेल. हे प्लॅन मर्डर
वाटत नाहीत. नशेतील रँडम मर्डर आहेत,
असे सुजय विखे पाटील यांनी म्हटले आहे.

स्थानिक स्वराज्य सम्प्रांच्या निवडणुकीआधी सरकारचा मोठा निणेय **लाडकी बहिणी योजनेच्या प्रसिद्धीसाठी ३ कोटींचा खर्च**

लोकसभा निवडणुकीतील पराभवानंतर विधानसभा निवडणुकीत महायुती सरकारला राज्यात मिळालेल्या यशाचे श्रेय लाडकी बहीण योजनेला दिले जाते. त्यामुळे स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकीच्या आधी महायुती सरकारने महत्त्वाचा निर्णय घेतला आहे. लाडकी बहिणी योजनेच्या प्रसिद्धीसाठी तीन कोटी रुपयांच्या खर्चाला राज्य सरकारच्या वतीने मान्यता देण्यात आली आहे. मात्र, दुसरीकडे वितीय तृट भरून काढण्यासाठी आता शिव भोजन थाळी आणि आनंदाचा शिधा या योजनाना ब्रेक लावण्याची शक्यता वर्तवली जात आहे. राज्य सरकारच्या लाकडी बहिण योजनेवर मोठच्या प्रमाणात खर्च करण्यात आला आहे. मात्र या योजनेवर झालेल्या मोठच्या प्रमाणातील खर्चामुळे आता राज्य सरकार इतर काही योजना बंद करण्याच्या तयारीत असल्याची चर्चा

पुन्हा एकदा सत्तेवर बसवले, अशी चर्चा सुरु आहे. या योजनेच्या माध्यमातून महिलांना दरमहा पंधराशे रुपये दिले जातात. राज्य सरकारच्या वतीने विधानसभा निवडणुकीच्या आधी या माध्यमातून महिलाना पाच हसे तर निवडणुकीनंतर आतापर्यंत दोन हसे दिलेले आहेत. यात आतापर्यंत महिलांना दहा हजार पाचशे रुपये मिळाले आहेत. मात्र या योजनेमुळे सरकारच्या तिजोरीवरील ताण वाढला आहे.

देणार नव्हता तर शेतकरी कर्जमाफीची घोषणा का केली ? : विजय वडेझीवार यांचा संतप्त सवाल

नागपूर (वृत्तसंस्था)
सरकार शेतकरी कर्जमाफी देऊ शक्त नाही, मग घोषणा का केली? असा प्रश्न कांग्रेसचे नेते विजय वडेड्यावार यांनी विचारला आहे. जाहिराती देऊन सरकार पुन्हा दिशाभूल करण्याचा प्रयत्न करत असल्याचा आरोप त्यांनी केला. स्थानिक स्वाराज्य संस्थांच्या निवडणुका डोळ्यासमोर ठेवून जाहिरातीवर मोठ्या प्रमाणात खर्च केला जात असल्याचे त्यांनी म्हटले आहे. लाडकी बहिण योजनेच्या जाहिरातींच्या खर्चासाठी मंजूर करण्यात आलेल्या निधीवरून वडेड्यावार यांनी संताप व्यक्त केला.
या माध्यमातमून राज्यातील शेतकऱ्यांना कर्ज माफी देण्याची मागणी वडेड्यावार यांनी केली आहे. या संदर्भात विजय वडेड्यावार म्हणाले की, या सरकारने अनिल अंबानी यांचे ४९ हजार कोटीचे कर्ज ५०० कोटी रुपये सेटलमेंट केले आहे. आतापर्यंत उद्योग क्षेत्रातील २९ लाख कोटी रुपयांचे कर्ज माफ झाले आहे. मग शेतकऱ्यांचे कर्ज माफ करण्यासाठी हाताला लखवा मारला का? असा प्रश्न त्यांनी उपस्थित केला. व्यापारांचे मोठ्या प्रमाणात कर्ज माफ

केल जात आहे. शेतकऱ्याचे कर्ज माफ करण्यासाठीचे यांच्याकडे पैसे नाहीत का! असा प्रश्नही त्यांनी उपस्थित केला. शेतकऱ्याचे कर्ज माफ करणार नसाल आणि त्यांची हाल करणार असाल तर शेतकरी तुम्हाला माफ करणार नाही. राज्यातील शेतकरी आज न उद्या तुमच्या विरोधात उभे राहणार आहे शेतकऱ्यांची कर्जमाफिची घोषणा करूनही तुम्ही पैसे देत नाहीत. लोकसभा झाली विधानसभा झाली मात्र जिल्हा परिषद निवडणुकीमध्ये इव्हीएममध्ये गडबड झालं नाही तर शेतकऱ्यांचा राग तुम्हाला नक्की दिसेल, असा इशारा देखील वडेव्हीवार यांनी

दिला आहे. राज्यातील सोयाबीन खरेदीला मुदतवाढ देण्याची मागणी करण्यात येत आहे. त्यामुळे सोयाबीन खरेदीला मुदतवाढ दिली नाही तर आंदोलन करण्याचा इशारा देखील देण्यात आला आहे. या संदर्भात सोयाबीन उत्पादक शेतकऱ्यांच्या प्रश्नसंदर्भात यवतमाळ आणि वाशिम जिल्ह्यामध्ये मोर्चा काढण्याचे आम्ही ठरवले असल्याचे विजय वडेड्यावर यांनी म्हटले आहे. ज्या शेतकऱ्यांचा सोयाबीन खरेदी झाला नाही, त्यांच्यासाठी सरकारला प्रश्न विचारणार असल्याचे वडेड्यावर यांनी म्हटले आहे. सरकारवर आरोप झाले तर तर नेते आमदार फुटणार, खासदार फुटणार, हा फुटणार तो फुटणार असे काहीतरी मुद्दे काढते. किंवा अर्बन नक्षलवाद असे शब्द वापरले जातात. काहीच नाही सापडले तर मुसलमान सारख्या शब्दांचा वापर केला जाते. किंवा मंदिर, मस्जिद खोदा असे धैदे मुरु होतात, असा आरोप देखील वडेड्यावर यांनी केला आहे. आमदार, खासदार फुटण्याच्या वृत्तांत काहीही अर्थ नसून हे निराधार असल्याचा दावा देखील त्यानी केला.

मॉडर्न युप ऑफ स्कूल, गंगापूरचे वार्षिक स्नोहसंभेलन उत्साहात संपन्न

माजी विधार्थ्याचा गौरव सोहळा आकर्षण ठरला

गंगापूर । प्रा संजय तुपे माडने गुप्त आँफ स्कूल, गंगापूर येथे दिनांक ०५ फेब्रुवारी २५ रोजी वार्षिक स्नेहसंमेलन अत्यंत उत्साहात आणि जल्लोषात संपन्न झाले. या सोहळ्यात विद्यार्थ्यांनी विविध सांस्कृतिक कार्यक्रम सादर करत आपल्या कलागुणांचे प्रदर्शन केले. कार्यक्रमाची सुरुवात दीपप्रज्ज्वलन व सरस्वती पूजनाने झाली. प्रमुख पाहुणे म्हणून सर्व पालक प्रतिनिधी उपस्थित होते. शाळेच्या अध्यक्षा श्रीमती बिंदू विश्वभरम, सचिव ओम मंगलम विश्वभरम सर, प्राचार्य श्रीमती अपर्णा सोनटके, प्राचार्य श्रीमती कविता गवते, तसेच समन्वयक प्राध्यापक संजय तुपे यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले व त्यांचे कौतक केले. माजी विद्यार्थ्यांचा गैरव सोहळा - यशस्वी माजी विद्यार्थ्यांचा विशेष सत्कार या स्मेहसंमेलनाचे विशेष आकर्षण म्हणजे माजी विद्यार्थ्यांचा गैरव सोहळा. शाळेतून शिक्षण घेऊन विविध क्षेत्रांमध्ये यशस्वी झालेल्या विद्यार्थ्यांचा शाळेच्या वरीने सन्मान करण्यात आला. या विद्यार्थ्यांनी आपल्या शालेय आठवणीना उजाळा देत शाळेने त्यांना घडबघ्यात कसा महत्त्वाचा वाटा उचलला, यावर प्रकाश टाकला.

(वैद्यकीय क्षेत्र) ऋतुजा श्रीनिवास सोमानी (एमबीए) (व्यवस्थापन क्षेत्र) अर्थव गणेश पदे (आयआयटी) (अभियांत्रिकी क्षेत्र) या सर्व माजी विद्यार्थ्यांनी मनोगत व्यक्त करताना शालेय जीवनातील आठवणी सांगितल्या. त्यांनी आपल्या यशाचे श्रेय शाळेतील शिक्षक, प्रशासन व पालकांच्या सहकार्याला दिले. त्यांच्या प्रेरणादारी प्रवासाने उपस्थित विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन व प्रेरणा मिळाली. पालक प्रतिनिधी आणि मान्यवरांची उपस्थिती या सोहळ्यास पालक प्रतिनिधी म्हणून श्रीमती कोमल थोरे, शिल्पा बजाज, मंजू प्रजापती, कांचन मुंडडा, राजेंद्र दारूंटे, योगेश जाधव, डॉ. संदीप गायकवाड, संदीप अकोलकर, गजानन गायकवाड, सुनील थोरात, डॉ. रवींद्र ढवाळ.

नानासाहेब चब्बाण यांची प्रमुख उपस्थिती होती. तसेच, गुरुकृपा इन्स्टिट्यूटचे संचालक अतुल कुलकर्णी यांचीही विशेष उपस्थिती लाभली. विद्यार्थ्यांनी नृत्य, नाटक, गायन, देशभक्तिपर गीते सादर करून संमेलनाला रंगत आणली. तसेच, विविध क्षेत्रांत उत्कृष्ट कामगिरी करणाऱ्या सध्याच्या विद्यार्थ्यांचा सन्मान करण्यात आला. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा संजय तुपे आणि नफिसा मेंडम यांनी केले, तर आभार प्रदर्शन प्राध्यापक संजय तुपे यांनी केले. संपूर्ण कार्यक्रम अत्यंत यशस्वी व उत्साहपूर्ण वातावरणात पार पडला. कार्यक्रमाची सांगता वंदे मातरम तसेच राश्यगीताने झाली.

केज येथे मराठवाडा जनता विकास परिषदेची बैठक संपन्न
मराठवाड्याचा रखडलेला अनुशेष भरून काढण्या
साठी प्रयत्न करायला हवेत-राजेसाहेब देशमुख

केजे । प्रतिनिधी
मराठवाडा जनता विकास परिषदेचीबैठक
मंगळवार दि. ४ फेब्रुवारी २०२५ रोजी संपन्न
झाली. बैठकीचे अध्यक्ष माझी सभापती
अंड. राजेसाहेब देशमुख, केज शाखाअध्यक्ष
जी. बी. गढळे, हनुमंत भोसले, जनार्दन
सोनवणे, मेजर अजिमोदीन
इनामदार, जयपाल मस्के, विक्र म
डाईफोडे, धनंजय कुलकर्णी, मधुकरशिरसाट
श्रावणकु मार जाधव, संतोष
गालफाडे, महादेव गायकवाड, चंद्रकांत
पाटील, संतोष गालफाडे, धनंजय
कुलकर्णी, प्रदिप गायकवाड, हनुमंत घाडगे,
डॉ. हनुमंत सौदापार, कल्याणकर, राऊत,
जनार्दन सोनवणे, नंदकुमार मस्के, प्रो.
नवनाथ काशीद, नंदुलाल मिसाळ, जोगांड
विजय, गणेश चौधरी आदीची उपस्थिती

होती.यावेळी बोलतांना अड,राजेसाहेब देशमुख म्हणाले ग्रामीण विकासासाठी प्रमुखघटक पाणीआहे.मराठवाड्याला उजनी,कृष्णा खोरेचे २५ टीएमसी पाणी मिळाले पाहिजे.शेतीवर आधारित प्रक्रिया उद्योग उभारले पाहिजेत.सर्वचा कणा असलेला शेतकी वाचवला पाहिजे,ग्रामीण भागाचा विकास करण्या साठी लढणे ही

वैचारिक चलवळीतील लोकांची
जबाबदारी आहे. असे मत व्यक्त
केले. काळे यांनी ग्रामीण भागासाठी
आरोग्य, शिक्षण, दृष्ट वर्णन सुकर
करण्यासाठी सर्वांनी संघर्ष करून
सुविधांची मागणी करावी लागेल असे
मत व्यक्त केले. मांजरा उद्यान, केज
शहरातील विविध प्रश्न यावर सविस्तर
चर्चा करण्यात आली विविध मागण्यांचे
निवेदन देण्याचे निश्चित झाले. यावेळी
पत्रकारिता क्षेत्रातील पदाधिकाऱ्यांच्या
निवडीबद्दल पत्रकारांचा सन्मान करण्यात
आला. कार्यक्रमाचे प्रास्तविक
जी. बी. गढळे सर यांनी केले तर आभार
प्रदर्शन हनुमंत घाडगे यांनी केले. या
कार्यक्रमास नागरिक मोठ्या संख्येने
उपस्थित होते.

रांजणी ग्रामपंचायत
कार्यालयात रमाई जयंती
उत्साहात साजरी

जालना । असलम कुरेशी
 घनसावंगी तालुक्यातील रांजणी ग्रामपंचायत कार्यालयात शुक्रवारी
 माता रमाई (समाबाई आंबेडकर) जयंती उत्साहात साजरी करण्यात
 आली. याप्रसंगी माता रमाई याच्या जयंतीनिमित्त त्यांच्या प्रतिमेस
 पुष्पहार अर्पण करून त्यांचे अभिवादन करण्यात आले.
 यावेळी सरपंच अमोलभाऊ देशमुख, माजी सरपंच राधाकिसन
 जाधव, उपसरपंच शेख रहिम, ग्रामपंचायत सदस्य दिपक वरखडे,
 कैलास वरखडे, ज्ञानेश्वर शिंगणे, शिवाजी पाटोळे, रमण जाधव,
 सोनवणे, विजयकुमार खुळे, अंबादास वाघमारे, कैलास जाधव,
 देवराव सराटे, नंदुसिंह तोर, दामू जाधव, शेख मोसीक, अनिल
 लगामे, सिध्दार्थ सराटे, विजय कांबळे, प्रदिप जाधव यांच्यासह
 गावातील नागरिक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

लोकशाहीत पत्रकारांचे स्थान महत्वाचे-प्रा. ईश्वर मुंडे

पत्रकार संघाच्या पदाधिकाऱ्यांचा सत्कार संपन्न

केज | प्रतिनिधी
लोकशाहीचा चौथा स्तंभ म्हणून प्रसिद्धी माध्यमे आपले काम करत असतात. लोकशाही बळकटीकरणात पत्रकारांचे योगदान महत्वाचे असून शासनाच्या विविध लोक कल्याणकारी योजनांच्या प्रसार प्रचारा सोबतच शासनाच्या चुकीच्या धोरणाचे प्रमुख विरोधी पक्ष म्हणज माध्यमांचे प्रतिनिधी काम करत असतात. त्यांचाही समाजात यथोचितसन्मान होणे आवश्यक असते असे मत प्रा. ईश्वर मुंडे यांनी व्यक्त केले.
महाराष्ट्र राज्य पत्रकार संघ मुंबईच्या केजतालुका नुतन पदाधिकारी यांच्या नुकत्याच निवडी झाल्या.
यामुळे केज येथे तालुकाध्यक्ष चंद्रकांत पाटील, कार्याध्यक्ष नंदूलाल मिसाळूल मुचिव विजय बिक्रड उपाध्यक्ष

प्रदिप गायकवाड यांचा प्रातिनिधीक स्वरूपात सत्कार राष्ट्रगादी कॅंग्रेस शरदचंद्र पवार पक्षाच्या सेवा निवृत्त अधिकारी सेलचे राज्य प्रमुख तथा ईश्वर शिक्षण संस्थेचे संस्थापक सचिव प्रा. ईश्वर मुंडे यांनी हृदय सत्कार केला. यावेळी ते बोलत होते. यासत्काराबद्दल केज तालुकाध्यक्ष चंद्रकांत पाटील व कार्याध्यक्ष नंदलाल मिसाळ यांनी पा. ईश्वर मुंडे यांचे आभार मानले

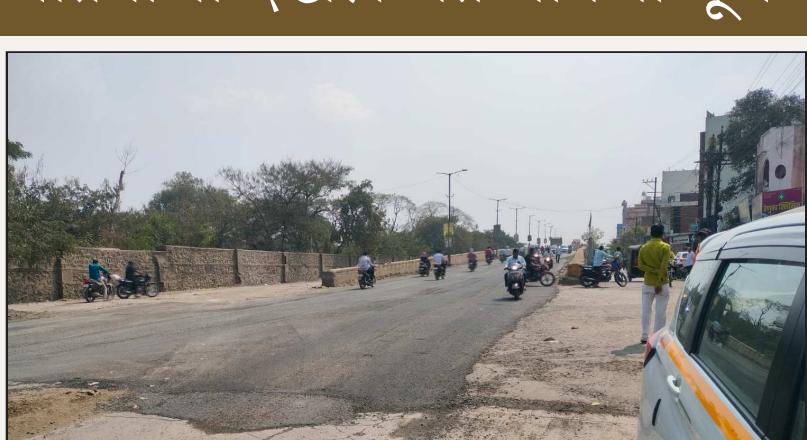

मनोज संकाये यांच्या मागणीला यश

डॉ. शामाप्रसाद मुखर्जी उड्डाण पुलावरील खोदलेला रस्ता सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून दरुस्त

विविध दैनि
वर्ली वैजनाथ | प्रतिनिधी
थील सामाजिक कार्यकर्ते अँड.
मोज संकाये यांच्या सह त्यांच्या
प्रत्र मंडळाच्या वर्तीने सार्वजनिक
धंधकाम विभागाकडे मागणी
ली होती तसेच विविध दैनिकानी
इच्छी बातमी प्रकाशित केली
इणून सार्वजनिक विभागाने हा
नाता केला याबद्दल विभागाचे
प्रधिकारी व संपादक / पत्रकार
धंधांचे यांचे त्यांनी आभार मानले
हाहेत.
टिनांक २४ जानेवारी २०२५

रोजि विविध दैनिकात बातमी
 प्रसिद्ध झाली होती तसेच
 वाहतुकीचा रहदारीचा प्रश्न मार्गी
 लागला असून नागरिकांच्या
 आरोग्याचा प्रश्न निर्माण झाला होता.
 यामध्ये पाठ दुःखी, कंबर दुखी,
 श्वसनाचे विविध आजार याचा
 समावेश आहे. याची दखल घेटली
 सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या
 वर्तीने रस्ता दुरुस्त झाल्याने
 नागरिकांनी समाधान व्यक्त केले
 असन अँड मनोज संकाये मित्र

हे पत्रक मालक, मुद्रक, प्रकाशक, संपादक अजय महादेव भांगे यांनी निर्मिती प्रिंटिंग प्रेस, टाकळी रोड , धोंडीपुरा , जोशी नर्सिंग होमच्या समोर बीड ता.जि. बीड ४३११२२ येथे छापून दैनिक वाटलवार्ता कार्यालया मंदाचा फले चार केवळ पाण्याच्या दाकिनीतल केवळ ता. केवळ जि. बीड ४३११२२ (मुद्रागाल) योशे प्रकाशित केले सो न ०४२२६६००१९

माता रमाई जयंती निमित्त सामान्य ज्ञान स्पर्धा व खिचडी वाटप

परली । प्रतिनिधि
 प्रति वर्षाप्रमाणे याही वर्षी मोळ्या उत्साहाने
 माता रमाई जयंती साजरी करण्यात आली.
 त्यानिमित्ताने सामान्य ज्ञान स्पर्धा घेण्यात आले
 होत्या. स्पर्धेचे उद्घाटन जयंती उत्सव समितीचे
 अध्यक्ष प्रताप समिदर सावळे यांच्या हस्ते
 करण्यात आले, त्यागमुर्ती रमाई भिमराव
 आंबेडकर यांच्या जयंती निमित भीम नगर
 जगतकर गली येथे येथे लार्ड बृद्धा फाउंडेशन व

रमाई अर्बन निधी यांच्यातर्फे जयंती मध्ये
 सहभागी बांधवांना खिचडी वाटप केले.
 त्यामध्ये प्रामुख्याने अध्यक्ष प्रताप
 समिदरसवळे, राज जगतकर, सुपेर समिदरसवळे,
 विक्रांत समिदरसवळे, सुमेध जाधव, परमेश्वर
 अवचारे, महेश मस्के, राहुल गायकवाड, यश
 बनसोडे, अमर अवचारे, खिचडी वाटपाचा
 कार्यक्रम यशस्वी केला. यावेळी मोळ्या संघ्येने
 नागरिक उपस्थित होते.

This newspaper is printed by owner, printer,publisher,editor Ajay Mahadev Bhange at nirmiti printing press, takli road, dhondipura in front Joshi nursing Home,Beed,tq.Beed,Dist.Beed 431122, Maharashtra and published at Dainik Vadalvarta office Mahatma Phule Nagar, near water tank kaij tq.kaij